

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 243/2021-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. v Ústave na výkon trestu odňatia slobody, [REDAKOVANÉ] zastúpeného advokátkou Mgr. Petrou Hrubovou, Mierové námestie 93, Ilava, proti postupu Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 67/2015 a jeho rozsudku zo 16. júna 2015, proti postupu Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 776/2015 a jeho rozsudku z 25. októbra 2016 a proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 7 Cdo 65/2017 a jeho rozsudku z 25. októbra 2018 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. marca 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na účinný opravný prostriedok podľa čl. 13 dohovoru postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia a jeho rozsudkom č. k. 6 C 67/2015-204 zo 16. júna 2015, ako aj postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia a jeho rozsudkom č. k. 10 Co 776/2015-226 z 25. októbra 2016 a postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia a jeho rozsudkom č. k. 7 Cdo 65/2017 z 25. októbra 2018. Sťažovateľ v petite ústavnej sťažnosti navrhuje zrušiť napadnuté rozsudky všeobecných súdov a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a zároveň požaduje priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti, jej príloh a napadnutých rozsudkov vyplýva, že sťažovateľ (ďalej aj „žalobca“) podal Okresnému súdu Kežmarok 10. februára 2009 žalobu o ochranu osobnosti. Okresný súd Kežmarok postúpil vec 6. apríla 2009 Okresnému súdu Spišská Nová Ves, ktorý následne 11. januára 2010 postúpil vec z dôvodu miestnej nepríslušnosti okresnému súdu.

3. Sťažovateľ sa svojou žalobou domáhal uloženia povinnosti žalovanému doručiť mu písomné ospravedlnenie a nahradiť mu nemajetkovú ujmu v sume 10 000 eur v súvislosti s jeho vyjadreniami ako spoluobvineného v tzv. kauze Devín banka, ktoré uviedol na adresu sťažovateľa na hlavnom pojednávaní pred v tom čase Špeciálnym súdom v Pezinku 28. septembra 2005, uvedené na s. 157 zápisnice z hlavného pojednávania.

4. Okresný súd dospel k záveru, že žalovaný ako obvinený vykonával svoje procesné práva, resp. povinnosti stanovené zákonom v rámci trestného konania a v danom skutkovom a právnom rámci, v ktorom jeho tvrdenia odzneli, ich nebolo možné kvalifikovať ako vybočenie (exces) z medzí vyjadrenia sa k prejednávanej veci. Zároveň uviedol, že preskúvanie pravdivosti výpovede obvineného v trestnom konaní za pomoci prostriedkov ochrany práv v občianskom súdnom konaní nie je možné, pretože opak by znamenal i preskúvanie správnosti postupov orgánov činných v trestnom konaní, a preto napadnutým rozsudkom žalobu sťažovateľa zamietol.

5. Na základe sťažovateľom podaného odvolania krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie a vyslovil, že odvolanie nebolo dôvodné. Krajský súd sa stotožnil so závermi okresného súdu a konštatoval, že žalovaný žalobou namietané tvrdenia predniesol v rámci úradného jednania (v rámci jeho výsluchu pred súdom v procesnom postavení obžalovaného), a to, že sa vyjadril aj k iným skutočnostiam, než ktoré mu boli v obžalobe kladené za vinu, ešte bez ďalšieho exces nespôsobuje, pričom tu nešlo o hrubo urážlivý prejav expresívnej povahy na adresu žalobcu. Podľa názoru krajského súdu, v celkovom kontexte, v ktorom boli žalobou namietané tvrdenia žalovaného prednesené, neboli výroky žalovaného na adresu žalobcu ani objektívne spôsobilé zasiahnuť do jeho osobnostných práv (a byť kvalifikované ako exces), ak výsledky dokazovania v trestnom konaní poukazovali na surový spôsob vykonania trestného činu vraždy sťažovateľom s pojmovými znakmi obzvlášť zavrhnutiahodného spôsobu jeho vykonania aj zisťným motívom a v dvoch prípadoch šlo o typické vraždy na objednávku, čo bolo svedectvom zrejmej neúcty k ľudskému životu, sebecktvu, bezohľadnosti a úplnej morálnej zvrhlosti.

6. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“) a z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

7. Najvyšší súd napadnutým rozsudkom dovolanie sťažovateľa podľa § 448 CSP zamietol, pričom konštatoval, že dovolanie v časti vytykajúcej nižším súdom tzv. zmätočnosť [podľa § 420 písm. f) CSP] nie je prípustné a v prípade opretia výlučne o tento dôvod by bolo zrelé na odmietnutie. Pokiaľ ide o sťažovateľom vytykanú vadu nesprávneho právneho posúdenia veci vo vzťahu k otázke významnej pre rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým došlo k potvrdeniu rozhodnutia súdu prvej inštancie (návetie § 421 CSP), najvyšší súd súhlasil so sťažovateľom, že otázka tzv. excesu vo väzbe na počínanie si pôvodcu výrokov objektívne spôsobilých zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti v rámci trestného konania (čiže v skutočnosti otázka vymedzenia hraníc medzi počínaním už klasifikovateľným za exces a takým, ktoré ešte takéto hranice neprekračuje) nie je otázkou v rozhodovacej praxi najvyššieho súdu riešenou, a preto dovolanie v tejto časti považoval

za prípustné. Najvyšší súd sa však nestotožnil so sťažovateľom ponúkaným riešením označenej otázky, a preto dovolanie po jeho preskúmaní zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľa

8. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti podanej proti napadnutým rozsudkom všeobecných súdov takto argumentuje:

a) okresný súd a krajský súd nesprávne právne kvalifikovali sťažovateľom tvrdený zásah do jeho osobnostných práv, keď tvrdenia žalovaného nepovažovali za hrubo urážlivý prejav expresívnej povahy, tzv. exces (vybočenie),

b) všeobecné súdy nevypočuli žalovaného a nevykonali všetky relevantné navrhované dôkazy,

c) odôvodnenia napadnutých rozsudkov sú nepresvedčivé a nepreskúmateľné a nedávajú odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, najmä na otázku excesu v tvrdeniach žalovaného v trestnom konaní pred súdom; vzhľadom na to sťažovateľ považuje napadnuté rozsudky za svojvoľné a zjavne neodôvodnené,

d) krajský súd v danej veci nesprávne vyhodnotil zásadnú vadu konania súdu prvej inštancie, keď okresný súd na pojednávaní konanom 16. júna 2015 neakceptoval zmenu žaloby predloženú krátkou cestou jeho právnym zástupcom a túto zmenu neprijal formou uznesenia, ktoré nedoručil žalovanému na vyjadrenie; na uvedené neprihliadol ani najvyšší súd ako súd dovolací.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavná sťažnosť sťažovateľa nebola po jej doručení pridelená sudcovi spravodajcovi, až následne, 17. októbra 2019, bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi a v zmysle čl. II bodu 3.1 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 prerokovaná v prvom senáte ústavného súdu v zložení uvedenom v záhlaví tohto uznesenia.

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie práv sťažovateľa označených v bode 1 tohto uznesenia postupom všeobecných súdov v konaní o žalobe sťažovateľa o ochranu osobnosti, ako aj napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorým bola žaloba zamietnutá, napadnutým rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie, a taktiež napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu, ktorým bolo dovolanie sťažovateľa zamietnuté.

11. Pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je úlohou ústavného súdu posúdiť, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

III.1. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a práva na účinný opravný prostriedok postupom a rozsudkom okresného súdu:

12. Vo vzťahu k namietanému porušeniu označených práv sťažovateľa postupom okresného súdu a jeho napadnutým rozsudkom ústavný súd konštatuje, že z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, je založená na základe princípu subsidiarity.

13. Princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu je ústavným príkazom pre každú osobu. Z tohto princípu vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd sa pri uplatňovaní svojej právomoci riadi zásadou, že všeobecné súdy sú ústavou povolané chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť, a preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a uplatní sa až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (III. ÚS 152/03, I. ÚS 269/06, IV. ÚS 115/07, II. ÚS 585/2018, II. ÚS 273/2019).

14. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mohol sťažovateľ podať (podľa vtedy platného a účinného § 201 ods. 1 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku, účinného do 30. júna 2016) odvolanie, čo napokon aj využil, o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť krajský súd v odvolacom konaní. Právomoc krajského súdu, ktorý o odvolaní sťažovateľa rozhodol rozsudkom č. k. 10 Co 776/2015-226 z 25. októbra 2016, v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu rozhodovať o tomto rozsudku, keďže odvolanie v tomto prípade predstavuje účinný opravný prostriedok ochrany práv sťažovateľa.

15. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní túto časť ústavnej sťažnosti z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a práva na účinný opravný prostriedok postupom a rozsudkom krajského súdu:

16. Ústavný súd konštatuje, že v danej veci je dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti proti napadnutému rozsudku krajského súdu vyplývajúca z § 124 zákona o ústavnom súde vzhľadom na dátum doručenia rozsudku najvyššieho súdu právnej zástupkyňi sťažovateľa (7. januára 2019, pozn.) zachovaná, keďže ústavná sťažnosť bola na poštovú prepravu podaná v posledný deň stanovenej lehoty (7. marca 2019, pozn.).

17. Aj na tomto mieste je potrebné poukázať na zmysel a účel princípu subsidiarity vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci,

ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiárnej právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj legislatívnej konštrukcie § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (porovnaj m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

18. Proti napadnutému rozsudku krajského súdu bol podľa príslušných ustanovení Civilného sporového poriadku prípustný mimoriadny opravný prostriedok (dovolanie), ktorý sťažovateľ využil, a preto právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa podľa ústavy a dohovoru mal najvyšší súd v rámci dovolacieho konania. Pozornosti ústavného súdu neušlo, že sťažovateľ svoje námietky tak, ako boli naformulované v ústavnej sťažnosti, predniesol v takmer totožnom znení aj v dovolacom konaní, v ktorom o nich konal a rozhodoval najvyšší súd. Právomoc najvyššieho súdu poskytnúť ochranu základným právam sťažovateľa v tomto rozsahu teda predchádza oprávneniam ústavného súdu, a to vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy.

19. Ústavný súd vo všeobecnosti dopĺňa, že pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

20. Ak teda sťažovateľ mal záujem ďalej namietať porušenie svojich práv postupom či rozhodnutím všeobecných súdov pred ústavným súdom, svoju ústavnú sťažnosť mal smerovať výlučne proti rozsudku najvyššieho súdu.

21. Vzhľadom na uvedené ústavný súd aj túto časť ústavnej sťažnosti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

III.3. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu, práva na spravodlivý proces a práva na účinný opravný prostriedok postupom a rozsudkom najvyššieho súdu:

22. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu ústavný súd uvádza, že najvyšší súd v bodoch 23 až 29 podrobne, logicky, zrozumiteľne a presvedčivo odôvodnil, prečo vyhodnotil dovolanie sťažovateľa (v časti namietajúcej tzv. zmätočnosť) ako neprípustné.

23. Najvyšší súd taktiež podrobne uviedol dôvody, pre ktoré podané dovolanie (vo vzťahu k vyriešeniu právnej otázky významnej pre rozhodnutie odvolacieho súdu) zamietol, konkrétne v bodoch 30 až 39 napadnutého rozsudku, a pre ktoré dovolanie podané sťažovateľom nemohlo byť úspešným. Ústavný súd vzhľadom na uvedené, ako aj na chýbajúcu argumentáciu sťažovateľa vo vzťahu k napadnutému rozsudku najvyššieho súdu nepovažuje za potrebné podrobne citovať závery dovolacieho súdu uvedené v napadnutom rozsudku.

24. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia

označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, IV. ÚS 16/04, I. ÚS 27/04, II. ÚS 1/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

25. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd konštatuje, že niet takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a obsahom namietaných práv, ktorá by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

26. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších procesných návrhoch sťažovateľa v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. júna 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu